

**T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

ESAS NO : 2025/497
KARAR NO : 2025/603
KARAR TR : 13/10/2025

ÖZET: Davacıya bağlanan engelli maaşının, "engelli sağlık kurulu raporunun süresinin bitmesi nedeniyle" kesildiğinin bildirilmesine ilişkin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı işleminin iptali ve ödenmeyen maaşların davalıdan tahsili istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. K.
Vekili : Av. M. E.
Davalı : Alaşehir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında engelli aylığı bağlandığını, 2011 yılı Mart ayında Manisa Devlet Hastanesinden verilmiş bulunan 5 yıl süreli %83 engelli sağlık kurulu raporunun süresinin bitmesi gerekçe gösterilerek aylığının birden kesildiğini, bununla birlikte, 2021 yılı Mayıs ayında Alaşehir Devlet Hastanesinde yapılan inceleme sonucu kısıtlıya süresiz 14/04/2021 tarihli ve %78 engelli sağlık kurulu raporu verilmesi üzerine tekrar aylığın bağlandığını, ancak, 5 yıl süreyle aylıkların kesintiye uğradığını ileri sürerek; davalı vakıf tarafından yersiz ödeme nedeniyle engelli aylığı maaşının kesilmesi, pasife alınarak ödenmemesi işlemlerinin iptali ile yapılan kesintiler ve ödenmeyen engelli aylığının her birinin hak ediş tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Alaşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 05/08/2022 tarih ve E.2022/642, K.2022/576 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle mahkemenin görevsizliğine ve karar kesinleştiğinde dosyanın yetkili idare mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

3. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi 19/06/2025 tarih ve E.2022/2635, K.2025/1202 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun usulden kabulü ile, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın yargı yolunun caiz olmasına yönelik dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Talep edilen hukuki korumaya göre sınıflandırılması halinde adli yargıda hukuk dava türleri tespit, eda ve inşai davalar olarak üçe ayırabiliriz. Bu davalar ile SYD Vakıfları tarafından tesis edilen aylık başvurusunun reddi veya aylığın kesilmesi işlemlerinin iptal edilemeyeceği ortadadır. Çünkü bu dava türleri SYD Vakfının kararının iptal edilmesi ve SYD Vakfı tarafından yeniden bir karar verilmesini sağlayacak nitelikte karar verilmesine imkan vermemektedir. Hukuk mahkemesi kararının SYD Vakfının kararının yerine geçemeyeceği ve yargının SYD Vakfına işlem tesis etmesi veya tesis ettiği işlemi iptal etmesi yönünde emir

veremeyeceği göz önünde bulundurulduğunda aylığın kesilmesi ve aylık başvurusunun reddi işlemlerinin hukuk mahkemesindeki yargılamaya konu olması hukuken elverişli değildir. İdari işlemlere ilişkin uyuşmazlıkların çözüm yeri ancak Kanun ile adli yargıya bırakılabilir. Aylık başvurusunun reddi veya aylığın kesilmesi nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlık özel hukuk hükümlerine göre çözümlenebiliyorsa adli yargı, idare hukuku kurallarına göre çözümlenebiliyorsa İdari yargı görevlidir.

İdari yargıda dava açılması idari yargının görevli olduğunun kabulü halinde 2577 Sayılı İYUK 28/1.fıkrası gereğince ilgili SYD Vakfı gecikmeksizin davacı hakkında idare mahkemesi kararına uygun olarak yeniden işlem tesis etmek zorunda kalacaktır. Adli yargıda Anayasanın 138.maddesi dışında bu tür ayrıntılı bir düzenleme bulunmamaktadır. Diğer bir anlatım ile 2577 Sayılı Kanunun 28.maddesindeki bu düzenleme ile davacının hakları daha sıkı koruma altına alınmaktadır.

2577 Sayılı Kanunun 20.maddesine göre idari davalarda resen araştırma ilkesi uygulanır iken adli yargıda taleple bağlılık ve taraflarca getirme ilkesinin sonucu olarak adli yargı hakimî tarafların getirdiği vakıalar dışında vakıaları ele alamayacağı, başka delillere dayanarak karar veremez.

Tüm bu anlatımlara göre aylık başvurusunun reddi ile aylıkların kesilmesinden doğan kararlarından doğan uyuşmazlıkların idari yargıda açılacak iptal davası ile bu işlemi tesis eden otorite sıfatıyla ilgili SYD Vakfı veya aylığın kesilmesi işleminin Bakanlık tarafından yapıldığı durumlarda Bakanlık husumetiyle çözümlenmesi hukuka en uygun yöntem sonucuna varılmıştır (Bkz; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının 2022 Sayılı Kanun kapsamındaki İşlemlerine Ait Açılan Davalarda Görevli Yargı Yeri Sorunu- Mücahit Gülşen makalesi)

...

08/02/2013 tarihinden itibaren 2022 sayılı Kanundan doğacak ihtilaflar yönünden muhatabın artık Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (son olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) olduğu ve bir kamu idaresi olan bu Bakanlığın tesis edeceği aylık bağlama/bağlamama yolundaki tasarruflarda idari işlem mahiyetini koruyacak ve doğacak ihtilaflarda da yine İdari Yargı yeri görevli olacaktır. Açıklanan tüm bu nedenlerle, Uyuşmazlık Mahkemesinin 2019/279 E- 2019/422 K sayılı 08/07/2019 tarihli kararında yer verilen "davaya konu işlemlerin 3294 Sayılı Kanunun 7.maddesi kapsamında Vakıf Mütevelli Heyeti kararı ile yapıldığı, 3294 Sayılı Yasa gereğince söz konusu vakıfların Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması nedeniyle dava konusu işlemin kamu gücü kullanmak suretiyle tesis edildiğinin kabulü mümkün bulunmadığı" belirtilerek davanın görüm ve çözümünde Adli Yargının görevli olduğuna ilişkin gerekçenin yerinde olmadığı, diğer bir anlatım ile kamu gücünün kullanıldığı, giderek idari işlem bulunduğunun kabulü gerektiğinden; İDM'nce idari yargının görevli olduğuna karar verilmiş olmasında usul ve yasaya aykırı bir yön görülmemiştir.

...

Tüm bu nedenlerle davacı vekilinin adli yargının görevli olduğuna ilişkin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nın 353/1.fıkra (b-1) bendi gereğince esastan reddine,

Davacı vekilinin resen gözetilen İDM'nin "davanın yargı yolunun caiz olmasına yönelik dava şartı yokluğu nedeni ile usulden reddi" yerine kanuna aykırı biçimde "mahkememizin görevsizliğine" şeklinde karar verilmiş olması ve idare mahkemesine gönderme kararı verilmesi ile yargılama giderlerinin görevli mahkemece değerlendirilmesi bakımından istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nın 355.maddesi, 6100 Sayılı HMK'nın 353/1. fıkrası (b-2) bendi gereğince kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, kabul edilen istinaf nedenleri yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden düzeltilerek yeniden esas hakkında karar vermek suretiyle,

1-Davanın yargı yolunun caiz olmasına yönelik dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine,

2-Davacının İdare Mahkemesine başvurmakta serbest bırakılmasına, ..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Manisa 2. İdare Mahkemesi 16/07/2025 tarih ve E.2025/742 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın Türk Medeni Kanun'u hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği ve davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçeleriyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirtilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu durumda, davaya konu edilen işlemin yukarıda sözü edilen yönetmelik kapsamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı kararı ile yapıldığı, vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması nedeniyle dava konusu işlemin kamu gücü kullanılmak suretiyle tesis edildiğinin kabulünün mümkün bulunmadığı anlaşıldığından, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 04/11/2024 tarih ve E:2024/358 K:2024/475 sayılı kararı da bu doğrultudadır. ..."

6. Manisa 2. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. Anayasanın "A. İdarenin esasları", "1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzel kişiliği" başlıklı 123. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur."

8. 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 16/6/1989-3582/1 md.)

Bu Kanunun amacı; fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir."

9. 3294 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Fakrü zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almayan (...)vatandaşlar ile geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkanı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek, üretken duruma geçirilebilecek kişiler bu Kanun kapsamı içindedir.

(Ek fıkra: 30/5/1997-KHK-572/17 md.; Değişik ikinci fıkra: 17/4/2008-5754/77 md.) Ancak, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin 5510 sayılı Kanun gereği ödedikleri katılım payları bu Kanun kapsamındadır. Ancak yıl içinde ödenen tutarlar, takip eden yılda Hazine tarafından Fona geri ödenir.

(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/17 md.) Ayrıca, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenecek ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3'ünden

az olan kişilerden fakir ve muhtaç durumda bulunanlar da bu Kanun kapsamındadır.

(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/17 md.) Her türlü acil durum ve afetten zarar görenler ve şehit yakınları ile gaziler ise, Fon Kurulu ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca belirlenecek kriter ve süreler çerçevesinde bu Kanun ile sağlanacak haklardan yararlandırılır."

10. 3294 sayılı Kanun'un "Kuruluş" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda öngörülen hizmetlerin gerçekleştirilmesi için Cumhurbaşkanınca görevlendirilen Cumhurbaşkanı yardımcısına veya bakana bağlı ve T.C. Merkez Bankası nezdinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kurulmuştur."

11. 3294 sayılı Kanun'un "Vakıflar" başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 1/12/2004-5263/19 md.) Bu Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdî ve aynî yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulur.

(Değişik ikinci fıkra: 1/12/2004 – 5263/19 md.) Mülkî idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, illerde belediye başkanı, defterdar, il millî eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, il sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu müdürü ve il müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe millî eğitim müdürü, Sağlık Bakanlığının ilçe üst görevlisi, varsa ilçe tarım müdürü ve ilçe müftüsü vakfın mütevelli heyetini oluşturur. Ayrıca her faaliyet dönemi için, il dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri birer muhtar üye ile ilde kurulan ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi; ilçe dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının kaymakamın çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri birer üye ile ilçede kurulu ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi mütevelli heyetinde görev alırlar. İl veya ilçede bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu olmaması halinde, hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği üçüncü bir kişi daha mütevelli heyetinde görev yapar.

(Ek fıkra: 20/2/2014-6525/18 md.) Büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarında, ikinci fıkra da hayırsever vatandaşlar arasından seçileceği belirtilen iki üye; il sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için doğrudan vali tarafından, ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için ise kaymakamın teklifi üzerine vali tarafından belirlenir. Ayrıca, il veya ilçede bu Kanunda belirlenen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu bulunmaması hâlinde il sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için doğrudan vali tarafından, ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için ise kaymakamın teklifi üzerine vali tarafından üçüncü bir kişi daha belirlenir. İl veya ilçe sınırları içerisinde köy bulunmaması hâlinde, köy muhtarı yerine bir mahalle muhtarı daha mütevelli heyetinde görev yapar. İlde vali, bir vali yardımcısını başkan vekili olarak; büyükşehir belediye başkanı, genel sekreteri veya genel sekreter yardımcısını; il belediye başkanı da bir belediye başkan yardımcısını toplantılarda kendisini temsil etmek üzere görevlendirebilir.

Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 1/12/2004-5263/19 md.)

(Ek fıkra: 16/5/2018-7144/7 md.) Vakıflar, 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce imzalanacak işletme düzeyinde toplu iş sözleşmesi kapsamında işyerleridir."

12. 3294 sayılı Kanun'un “Vakfın gelirleri” başlıklı 8. maddesi şöyledir:

“Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının gelirleri;

a) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılabacak miktardan,

b) (Mülga: 7/12/2004-5272/87 md.)

c) (Mülga: 2/3/2014-6529/16 md.)

d) İşletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirlerden,

e) Diğer gelirlerden,

Teşekkül eder.

(Ek ikinci fıkra: 16/6/1989 - 3582/4 md.; Mülga: 7/12/2004-5272/87 md.)”

13. 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun “Tüzel kişilik” başlıklı 4. maddesi şöyledir:

“Vakıflar, özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir.”

14. 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Değişik: 14/4/2016-6704/1 md.)

Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (4.387) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.”

15. 2022 sayılı Kanun'un 2. maddesi şöyledir:

“(Değişik: 12/7/2013-6495/73 md.)

65 yaşını doldurmamış olmasının yanı sıra;

a) Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olduklarını ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18 yaşını dolduran Türk vatandaşı engellilerden; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (4.860) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda,

b) İlgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli olduklarını kanıtlayan, 18 yaşını dolduran ve talebine rağmen Türkiye İş Kurumu tarafından işe yerleştirilememiş olan Türk vatandaşlarından; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda,

aylık bağlanır.

Nafaka bağlanan veya nafaka bağlanması mümkün olanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun gelir veya aylık hakkından yararlanan durumunda ya da uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışan durumunda kendisine bakmakla yükümlü bir yakını bulunan

engelli çocuklar hariç olmak kaydıyla; Türk vatandaşı olan, 18 yaşını tamamlamamış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli oldukları kanıtlanmış durumundaki engelli yakınlarının bakımını üstlenen Türk vatandaşlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden daha az olan ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe ve bakım ilişkisini fiilen gerçekleştirmeleri kaydıyla, (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz. (Ek cümle: 20/2/2014-6525/12 md.) Ayrıca, 2828 sayılı Kanun hükümlerine göre harçlık ödenenler de muhtaç olarak kabul edilemez ve kendilerine bu Kanun hükümlerine göre aylık bağlanamaz.

65 yaşın doldurulmasından önce bu madde hükümlerine göre bağlanmış olan aylıkların aynı şekilde ödenmesine devam olunur. (Değişik ikinci cümle: 14/4/2016-6704/2 md.) Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlara; başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olduklarını ilgili mevzuatına göre alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlamaları ve birinci fıkranın (a) bendi ile üçüncü fıkradaki koşulları taşımaları hâlinde, birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır. Aylık bağlanmasına esas teşkil eden engellilik oranı değişen kişilerin aylıkları durumlarına göre yeniden tespit olunur. Engellilik oranı, bu Kanuna göre aylık bağlanması gereken oranın altına düşen kişiler ile üçüncü fıkarda belirtilen aylık ortalama gelir tutarından fazla gelir elde etmeye başlayan kişilerin aylıkları kesilir.

İkinci fıkra kapsamına giren 18 yaşından küçük engelliler, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendi kapsamına girenlere ilişkin hükümler çerçevesinde genel sağlık sigortasından yararlandırılır. Bu engellilerin bakımı amacıyla **ikinci** fıkraya göre aylık bağlanacak kişilerden genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında kabul edilir.

Birinci fıkra hükümlerine göre aylık almaya hak kazanacak şekilde engelli olduğunu belgeleyen ve herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yetim olarak aylık veya gelir almakta olan çocuklardan bu kurumlardan aldıkları aylık veya gelir toplamı tutarları, bu madde gereğince durumlarına göre ödenebilecek tutardan daha az olanlara; aradaki fark ilgili sosyal güvenlik kurumu tarafından (birden fazla sosyal güvenlik kurumundan aylık veya gelir alanlar için yalnızca tercih edecekleri bir sosyal güvenlik kurumu tarafından) ödenir ve bu şekilde ödenen tutarlar Hazine'den tahsil edilir."

16. 25/01/2013 tarih ve 28539 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Engelli ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin (e) bendinde, "mütevelli heyetinin; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının, karar organını", (1) bendinde ise, "vakfın; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarını" ifade ettiği belirtilmiştir.

17. Aynı Yönetmeliğin "Düzenleyici işlemler" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte muhtaçlık kararının alınması ve aylıkların bağlanmasına ilişkin tüm iş ve işlemler Vakıflar tarafından yerine getirilir"

B. Yargı Kararları

18. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 09/06/2017 tarih ve E.2016/3., K.2017/4 sayılı kararında, "...Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının özel hukuk tüzel kişiliğine sahip, ayrı işyeri olan bağımsız işveren oldukları..." tespit edilmiştir.

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer mahiyetteki 08/07/2019 tarih ve E.2019/279, K.2019/422 sayılı; 28/05/2020 tarih ve E.2020/269, K.2020/319 sayılı kararları ile, "3294 sayılı Kanun'a göre faaliyet gösterecek vakıfların mütevelli heyetleri çoğunlukla belli kamu görevlilerinden oluşmasına rağmen, gerek 3294 sayılı Yasada, gerek diğer düzenlemelerde; söz konusu vakıfların kamu tüzel kişiliği şeklinde kurulduğuna işaret eden özel bir düzenlemeye yer verilmeyip, söz konusu vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması karşısında davacının muhtaçlık aylığının kesilmesine ilişkin açılan davanın özel hukuk hükümleri uyarınca çözülmesi gerekeceği" sonucuna varılarak, uyuşmazlık konusu davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE**A. İlk İnceleme**

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 13/10/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, mahkemece adli ve idari yargı dosyalarının gönderildiği, usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacıya bağlanan engelli aylıklarının kesilmesine ilişkin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı işleminin iptali ve ödenmeyen aylıkların tahsili istemiyle açılmıştır.

23. Olayda, davacıya, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun uyarınca bağlanan engelli aylığının, "engelli sağlık kurulu raporu süresinin dolması" nedeniyle kesilmesine ilişkin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı işleminin iptali ve ödenmeyen aylıkların davalı Vakıftan tahsiline karar verilmesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

24. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte değerlendirildiğinde, 3294 sayılı Kanun'da, bu Kanun gereğince oluşturulan vakıfların "kamu tüzel kişisi" olduklarına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Şu halde kanun koyucunun sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına bilinçli olarak "kamu tüzel kişiliği" vermediği, vakıfların Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmasını ve yine özel hukuk tüzel kişisi olarak özel hukuk hükümlerine göre faaliyet göstermesini istediği açıktır. Kaldı ki, sosyal yardımlaşma ve dayanışma

vakıflarının kısmen kamu kaynağı kullanmaları, kamu kurumu olarak nitelendirilmeleri için yeterli bir sebep değildir. Yine oyçokluğu ile karar alan ve uygulayan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının mütevelli heyeti, atanmış ve seçilmiş üyelerden oluşmakta, kamu görevlileri ile birlikte belirli sayıda muhtar, sivil toplum kuruluşu yöneticileri ve hayırsever vatandaşlardan oluşmaktadır ve heyet vakfın hem karar hem de yürütme icra organıdır. Netice olarak, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, bir tüzel kişi olmanın ötesinde özel hukuk tüzel kişisidir. Zira 3294 sayılı Kanun hükümleri de, özellikle vakfın gelirleri, yapısı, karar alma mekanizması bakımından farklı bir sonuç öngörmemektedir.

25. Bu durumda, davaya konu edilen işlemin, 3294 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında vakıf mütevelli heyeti kararı ile yapıldığı, vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması nedeni ile dava konusu işlemin kamu gücü kullanılmak suretiyle tesis edildiğinin kabulünün mümkün bulunmadığı anlaşıldığından, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Manisa 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 19/06/2025 tarih ve E.2022/2635, K.2025/1202 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Manisa 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 19/06/2025 tarih ve E.2022/2635, K.2025/1202 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/10/2025 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Rıdvan
GÜLEÇ

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

KARŞI OY

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; iptal davalarının, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı hükme bağlanmıştır. İptal davasına konu edilebilecek işlemler, idari makamların idare işlevine ilişkin olarak tesis ettikleri, muhatapları yönünden çeşitli hak ve yükümlülükler doğuran tek yanlı irade açıklamalarıdır.

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nun 7. maddesinde; "Bu Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmaları yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve aynı yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulur. Mülki idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, defterdar, il milli eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, il sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu müdürü ve il müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe milli eğitim müdürü, Sağlık Bakanlığının ilçe üst görevlisi, varsa ilçe tarım müdürü ve ilçe müftüsü vakfın mütevelli heyetini oluşturur. Ayrıca her faaliyet dönemi için, il dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri birer muhtar üye ile ilde kurulan ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi; ilçe dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının kaymakamın çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri birer üye ile ilçede kurulu ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi mütevelli heyetinde görev alırlar. İl veya İlçede bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu olmaması halinde, hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği üçüncü bir kişi daha mütevelli heyetinde görev yapar. Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir.

Yukarıya aktarılan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden kuruluşu, karar mercii ile faaliyet alanı Kanunla belirlenmiş, faaliyet alanı Anayasanın başlangıç kısmı ile 2. maddesinde ifade bulan sosyal devletin gereklerinin yerine getirilmesine dair kamu hizmeti olan ve fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak gibi kamu yararına uygun amaçları olan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının, özel hukuk tüzel kişiliği yanında kamu tüzel kişiliğine de sahip karma tüzel kişiliklerinin olduğu sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, davacıya 2022 sayılı Kanun hükmü uyarınca bağlanan engelli aylığının kesildiğinden bahisle yapılan başvurunun Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığınca verilen cevabın kamu gücüne dayanılarak tesis edilmiş bir idari işlem olduğu, bu nedenle uyuşmazlığın görüm ve çözüm görevi idari yargı yerine ait olduğu düşüncesiyle aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Üye
Ahmet ARSLAN

Üye
Bilal ÇALIŞKAN

